

**ПІДВИЩЕННЯ ГЕНЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СВИНЕЙ ЗА
ЕНЕРГІЄЮ РОСТУ ТА ІНТЕНСИВНІСТЮ ФОРМУВАННЯ В
РАНЬОМУ ОНТОГЕНЕЗІ**

І.О.БАЛАБАНОВА - к.с.-г.н., асистент, Херсонський ДАУ

Збільшення виробництва свинини пов'язано насамперед із ефективним використанням генетичного потенціалу продуктивності порід, а також прогресивних методів розведення, які дозволили б забезпечити значне підвищення репродуктивних ознак свиней. До основних методів належать чистопорідне розведення, схрещування та гібридизація.

Одним із шляхів прискорення селекційного прогресу у свинарстві є удосконалення методів прогнозування продуктивних і репродуктивних якостей тварин на підставі оцінки їх за початковий період росту. Враховуючи це, було запропоновано ряд критеріїв, що характеризували би параметри росту тварин і дали б змогу визначити тип їх формування. З цією метою Ю.К.Свечин (1985) запропонував визначати різницю за відносною швидкістю росту свиней в суміжні вікові періоди, зокрема у періоди 2-4 і 4-6 місяців. За дослідженнями В.Д.Карапуза (1991) інтенсивність формування ремонтного молодняка безпосередньо пов'язана з їх відтворними якостями. У зв'язку з цим для тварин універсальних порід доцільно підбирати самок з помірним типом росту, а для спеціалізованих м'ясних – швидкого типу.

У наших дослідженнях були визначені такі показники, як інтенсивність формування (Δt), індекси напруги росту (I_n) та рівномірності (I_p) за методикою В.П.Коваленка (1998).

За абсолютними показниками приросту неможливо судити про напруженість росту. Тварині з меншою початковою масою на приріст необхідна більша напруженість, отже інтенсивність росту у неї буде вищою. Про інтенсивність росту ми можемо робити висновок через відношення кінцевої маси до початкової (вираженої в відсотках). Із збільшенням віку тварин інтенсивність їх росту знижується, але не у всіх класах розподілу це відбувається однаково.

У наших дослідженнях встановлено, що найбільш висока інтенсивність формування характерна для свиней трьох класів, які мали високу швидкість росту у 4-місячному віці (0,563....0,453), тоді як свині двох крайніх класів розподілу поступаються їм на 0,332....0,222 (табл.1).

Таблиця 1 – Зв'язок інтенсивності формування свиней у ранньому онтогенезі з їх енергією росту

Клас розподілу у віці, міс., 2, 4, 6	Інтенсивність формування, Δt	Індекс рівномірності, I_p	Індекс напруги росту, I_n	Середньодобовий приріст, СП	Модифікований індекс, $I_m (\Delta t \cdot СП)$
- - -	0,231	0,258	0,060	0,318	0,073
- - +	0,280	0,324	0,089	0,415	0,116
- + -	0,563	0,241	0,166	0,377	0,212
- + +	0,471	0,312	0,159	0,459	0,216
+ - -	0,249	0,282	0,078	0,353	0,088
+ - +	0,246	0,348	0,087	0,434	0,107
+ + -	0,453	0,294	0,158	0,426	0,193
+ + +	0,231	0,412	0,092	0,507	0,117

Вивчення показника рівномірності росту (I_p) вказує на його залежність від середньодобових приростів. За рівномірністю росту тварини класу М(+++) виявились найкращими (0,412), а тварини класу М(-++) та М(---) поступалися їм на 37,4...41,5% за цим показником. Це свідчить про те, що період активного росту свиней класу М(+++) проходить без різких знижень рівня середньодобових приростів, тоді як тваринам класу М(-++) та М(---) характерна нерівномірність росту, що призводить до зниження середньодобових приростів.

За модифікованим індексом (інтенсивність формування помножена на середньодобовий приріст) тварини класу М(---) мали найменший показник. Найкращі дані за цим показником мав ремонтний молодняк двох класів М(-++) та М(+++) з високою швидкістю росту у 4-місячному віці. Цей показник має пряму залежність з інтенсивністю формування та зворотно з середньодобовими приростами.

Напруга росту збільшується пропорційно величині середньодобових приростів. Можна зробити висновок, що тварини вивчаємих груп мали відмінності в відносній швидкості росту в суміжні вікові періоди. Це свідчить про те, що близькі показники живої маси у вивчаємих класах за рахунок різної інтенсивності росту зберігались до 6-місячного віку.

Аналізуючи наведені дані можна відзначити, що за середньодобовими приростами тварини класу М(---) мали найменший показник (318 г), а у тварин класу М(+++) він був на 189 г більше. Енергія росту свинок класів М(-++), М(+++) і М(+++) була практично на одному рівні та переважала мінімальний показник на 30,7...26,7...25,4 г відповідно.

Для вибору критеріїв відбору ремонтних свинок нами вивчена кореляційна залежність між показниками інтенсивності росту та рівнем живої маси молодняку в 8-11-місячному віці. При наявності високої кореляційної залежності вони можуть бути використані як критерій більш ранньої оцінки і прогнозування енергії росту тварин, що має важливе наукове і практичне значення. Перш за все за рахунок більш тісної оцінки генетичного потенціалу росту тварин можна залишити на подальше вирощування меншу кількість тварин, але найбільш цінних за племінними якостями. Це також буде сприяти більш ранній оцінці плідників за якістю потомства. Результати кореляційної залежності інтенсивності росту з живою масою ремонтного молодняку наведені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Кореляційна залежність інтенсивності росту з живою масою ремонтного молодняку

Жива маса у віці, міс.	Параметри інтенсивності росту		
	інтенсивність формування, Δt	індекс рівномірності, I_p	індекс напруги, I_n
8	-0,03	0,87	0,22
9	-0,16	0,91	0,11
10	-0,19	0,90	0,09
11	-0,24	0,88	0,03

Встановлено, що індекс рівномірності росту (I_p) має високу позитивну кореляцію з показниками живої маси в віці 8-11 місяців. Найменш прогнозним виявився показник напруги росту (I_n). Це свідчить про те, що індекс рівномірності може бути використано для прогнозування живої маси тварин. Менш інформативним виявився показник інтенсивності формування. Тому для прогнозування живої маси ремонтного молодняку свиней доцільно використовувати показник рівномірності росту.